

# Abort – mord eller en mänsklig rättighet?

En studie av den diskursiva kampen mellan pro-life- och pro-  
choicerörelsen i USA

Azadeh Alian  
Sandra Mickelsson

# Abstract

Abortfrågan har sedan länge varit en mycket omdebatterad och kontroversiell fråga i det amerikanska samhället. Striden mellan abortförespråkare och abortmotståndare har eskalerat på senare år och de fredliga blockaderna har numera utökats med kraftigare våldsinslag som dödsskjutningar.

Vårt syfte är att ur ett konstruktivistiskt forskningsperspektiv undersöka hur dessa rörelser för fram och framställer sitt budskap. Studien kommer att inriktas på att studera representativa hemsidor för de rivaliserande parterna.

Vi brukar diskursanalys ur såväl ett teoretiskt som metodiskt perspektiv i samband med teorier om framing för att studera den diskursiva kamp som finns mellan de båda rörelserna. Vår studie visar att respektive part söker framställa aborter och foster på olika sätt. Vi kommer visa att abortmotståndarna framställer abort som mord medan förespråkarna menar att det handlar om kvinnans rätt att bestämma över sin egen kropp.

*Nyckelord:* pro-life, pro-choice, diskurs, tolkningsram, foster, abort

*Antal tecken:* 67 549 tecken

# Innehållsförteckning

<b>1</b>	<b>Inledning</b>	<b>2</b>
1.1	Pro-life möter pro-choice	2
1.2	Syfte och frågeställning	3
1.3	Urval, avgränsning och val av material	4
<b>2</b>	<b>Teori &amp; Metod</b>	<b>6</b>
2.1	Laclau & Mouffes diskursteori	6
2.1.1	Antagonism	7
2.2	Framing	7
2.3	Metod	8
<b>3</b>	<b>Abortfrågans historik i USA</b>	<b>11</b>
3.1	Fallen Griswold v. Connecticut & Roe v. Wade	11
3.2	Hur ser det ut i USA idag?	13
<b>4</b>	<b>Analys</b>	<b>14</b>
4.1	Pro-liferörelsens hemsidor	14
4.1.1	Pro-life America	14
4.1.2	National right to life committee (NRLC)	16
4.1.3	American life league	17
4.2	Pro-choicerörelsens hemsidor	19
4.2.1	National abortion federation (NAF)	19
4.2.2	Planned parenthood	20
4.2.3	The Pro-choice Public Education Project (PEP)	22
4.3	Analys av den diskursiva kampen	23
4.4	Avslutande analys	25
4.4.1	Fostrets rättigheter	25
4.4.2	Kvinnors rättigheter	27
4.4.3	Slutsatser	29
<b>5</b>	<b>Avslutande reflektioner</b>	<b>30</b>
<b>6</b>	<b>Referenser</b>	<b>31</b>

# 1 Inledning

## 1.1 Pro-life möter pro-choice

Abortion is one of the most polarizing issues in American politics. The pro-choice and pro-life movements have been locked in battle for 30 years and while the force of law has shifted back and forth during those decades, the conflict has not diminished.<sup>1</sup>

Abort är en kontroversiell fråga världen över, och har under vissa tidsperioder varit kraftigt omdebatterad. Debatten är sedan länge tillbaka uppdelad i två rivaliserande grupper: pro-liferörelsen; som vill förbjuda abort och pro-choicerörelsen som förespråkar fri abort.

Anti-abortorganisationer har samlat tusentals människor i demonstrationer och protester mot bland annat kliniker som utför aborter och organisationer som stöder praktiserandet av abort.<sup>2</sup> Även de organisationer som arbetar med och förespråkar abort har etablerats i det amerikanska samhället, och en kamp grupperna emellan har blivit alltmer påtaglig. Våldet har trappats upp och det är idag inte ovanligt att en läkare som arbetar med att utföra aborter skjuts till döds eller att en abortklinik sprängs i luften.<sup>3</sup>

Framförallt pro-liferörelsen använder sig av ett mycket kraftfullt, skrämmande språk och framställandet av foster såväl i text som bild har stundtals varit mycket påfrestande känslomässigt att arbeta med.

Vi kommer att inleda vår studie med en genomgång av vårt val av diskursanalys som teori och metod där vi mer genomgående går in på hur vi kommer att arbeta med detta verktyg i studien. Därefter följer ett kapitel om abortfrågans historik, där fallet Roe v. Wade tas upp som markant förändrade förutsättningarna för abortfrågan, och därpå diskuteras hur det ser ut i USA idag.

I ett fjärde kapitel genomförs en analys av hemsidorna för respektive rörelse. En diskussion förs om hur de är uppbyggda, hur diskursen framställs och slutsatser vi kan dra genom att studera dessa.

---

<sup>1</sup> Sprague, Joey m fl, "Standpoints and the discourse on abortion", 1998:49

<sup>2</sup> Baird, Robert M mfl, *The ethics of abortion: pro-life vs. pro-choice*, 1993:7

<sup>3</sup> Ferree Marx, Myra m fl, *Shaping abortion discourse: democracy and public sphere in Germany and the United States*, 2002:36

## 1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med vår studie är att genomföra en diskursanalys av pro-life och pro-choicerörelsen i USA, och analysera den tydliga diskursiva kamp som finns dem emellan. Bägge sidor kämpar om att få bestämma definitionen av abort och strävar efter att nå hegemoni, och därmed att deras verklighetsuppfattning skall naturaliseras och stå oemotsagd. De två rörelserna ger uttryck för en tydlig dikotomi, genom sin klara motsatsställning till varandra, och vi ska undersöka de två sidornas skilda diskurser som rör abort.

Vi ämnar undersöka hur de använder språket för att påverka vår uppfattning, och eventuellt undersöka om det finns någon punkt där de har samma åsikter och tankegångar. Genom att förankra detta i teorier om diskurser och *framing*<sup>4</sup> ämnar vi att försöka finna nyckelbegrepp som de olika rörelserna använder sig av. Därmed lyder våra frågeställningar:

*Hur ser den diskursiva kampen ut mellan pro-life och pro-choicerörelsen i USA?*

*Vilka tolkningsramar använder sig rörelserna av för att formulera sitt budskap?*

Då abstraktionsnivån är relativt hög, har vi valt att fokusera på respektive rörelses hemsidor. Valet av material, det vill säga varför vi valt att studera hemsidor, beror på att vi vill studera det uttryckssätt rörelserna använder för att nå gemene amerikan. Det är även på hemsidorna rörelserna kan öppet förmedla sitt budskap oemotsagda. Vi kommer att jobba utifrån en hermeneutisk utgångspunkt, då vi strävar efter att förstå och analysera ett socialt och politiskt fenomen.<sup>5</sup>

Frågeställningarna är statsvetenskapliga då de är relevanta för att förstå politiska skeenden i dagens samhälle. Ett forskningsområde kan anses vara av statsvetenskapligt intresse då dess resultat bidrar till förståelsen av samhällsliga skeenden.<sup>6</sup>

Ett av de viktigaste kraven på en statsvetenskaplig forskningsprodukt är att den ska vara kumulativ och bidra till ökad kunskap om samhället.<sup>7</sup> Vi anser att vår studie är kumulativ och av intresse för andra då den bidrar till ökad förståelse hur den diskursiva kampen mellan olika sociala rörelser kan se ut. Den är även intressant och relativt ovanlig i sitt utformande, då vi nyttjar hemsidor som material, vilket inte sker alltför ofta inom forskningsvärlden.

---

<sup>4</sup> Vi kommer i resterande delen av vår uppsats att istället använda den svenska motsvarigheten ”tolkningsram” som Anders Sundin använder sig av, Sundin, Anders, 1809: *statskuppen och regeringsformens tillkomst som tolkningsprocess*, 2006:32

<sup>5</sup> Lundquist, Lennart, *Det vetenskapliga studiet av politik*, 1993:42, 63-64

<sup>6</sup> Lundquist, Lennart, *Det vetenskapliga studiet av politik*, 1993:58-59

<sup>7</sup> Esaiasson, Peter m fl, *Metodpraktikan*, 2004:18-19

Orsaken till vårt val av ämne och frågeställning är vårt gemensamma intresse för civilsamhället och dess aktörer. Vanligtvis fokuserar studier om civilsamhällets aktörer på ”goda” aktörer, men vi är mer intresserade av sådana som är varken ”goda” eller ”onda”. Vi är även nyfikna på hur det går till när någon eller några aktörer söker ändra hur vi uppfattar en term. Vi vill se hur de påverkar och vilka ord de använder sig av för att väcka uppmärksamhet hos allmänheten och för att sprida sitt budskap.

Den diskursiva kampen mellan pro-life och pro-choicerörelsen i USA handlar om en strid att få bestämma betydelsen av ord som abort och foster och det är det vår studie kommer att handla om. Vår förförståelse sa oss att pro-liferörelsen ämnar förmänskliga själva fostret medan pro-choicerörelsen istället syftar till att det endast är ett outvecklat foster.

För att tillgodogöra sig vår studie bör man ha en förståelse för konstruktivistiska termer som tolkningsramar och diskurs, termer som vi avser att förklara och förtydliga i följande avsnitt. Vi ämnar studera framträdande organisationers hemsidor för att se hur de implementerar politiska tolkningsramar.

### 1.3 Urval, avgränsning och val av material

Kontroversen kring abortfrågan är stor i flertalet länder såsom Portugal och Polen, men på grund av såväl de språkmässiga hinder som problemet med att finna tillräckliga mängder material i dessa länder har vi istället valt att enbart fokusera på USA, där såväl för- som emotsidan är väl förankrad.

Valet att studera rörelsernas hemsidor har vi gjort av flera skäl. Det främsta skälet är att vi vill studera rörelserna i ett sammanhang där de står oemotsagda och får fritt utrymme att förmedla sina åsikter. Även av praktiska skäl har vi valt att studera hemsidor då vi anser att det där finns mycket information samlad på ett ställe, och det är också på ett forum som nätet som ”den vanliga amerikanen” kan nås. Slutligen är nätet även fördelaktigt att använda då det uppdateras kontinuerligt och därför innehåller den senaste tillgängliga informationen.

Vi har kommit fram till att det skulle vara intressant att studera bägge rörelsernas hemsidor i syftet att få en bra inblick på respektive sida, och vi eftersträvar därför att använda oss av de mest framstående rörelsernas hemsidor. Vi vill sedan ingående studera ett fåtal av dessa hemsidor och kritiskt granska dess innehåll.

Ambitionen var till en början att hitta en paraplyorganisation för respektive rörelse, något som dock har visat sig vara svårfunnet. Därför valde vi att studera tre hemsidor för respektive rörelse. *Planned Parenthood*, *National Right to Life Committee* och *American Life League* valde vi då de nämns flitigt i den litteratur vi läst. Vi valde därpå ut domänerna prolife.com och prochoice.com i syftet att de har de mest representativa domännamnen. Det är mest troligt att ”den vanlige amerikanen” nyttjar dessa domännamn i sitt sökande av information om respektive rörelse. Här uppkom dock direkt en felkälla i och med att domänen prochoice.com visade sig tillhöra pro-liferörelsen. Ett tydligt exempel på vilken

bredd den diskursiva kampen har tagit. Vi valde därför *Pro-life America* (prolife.com) och *National Abortion Federation* (prochoice.org). Den sista organisationen, *Pro-choice Public Education Project*, valdes på grund av att den skulle fungera som en motpol till American Life League, då de båda är något mer radikala än de andra hemsidorna.

Vi valde bort en av de mer framträdande pro-choiceorganisationerna, NARAL; National Abortion Rights Action League, då informationen på dess hemsida var minst sagt otillräcklig.

Hemsidorna vi studerat som representerar pro-life är:

- Pro-life America – <http://www.prolife.com>
- National Right to Life Committee (NRLC) – <http://www.nrlc.org/>
- American Life League (ALL) – <http://www.all.org>

Hemsidorna vi studerat som representerar pro-choice är:

- National Abortion Federation (NAF) – <http://www.prochoice.org/>
- Planned Parenthood Inc. – <http://www.plannedparenthood.org/>
- Pro-choice Public Education project – <http://www.protectchoice.org/>

Det kan lätt bli problem med begreppsdefinitioner under uppsatsarbetets gång. Vad ska man egentligen kalla organismen som växer inom den gravida kvinnans kropp? Vi har valt att använda oss av samma definition som används i boken ”Shaping abortion discourse” som vi hade stor behållning av. I boken rättfärdigar författarna detta med att det är det begrepp de två största amerikanska tidningarna använder sig av. Vi följer därför liksom dem den journalistiska praktiken och kallar organismen inuti en gravid kvinna för *foster*.<sup>8</sup>

Vi är medvetna om att benämningen inte är helt neutral och tolkningsmässigt fri, men det tycks nästintill omöjligt att finna en sådan. Vi finner dock att detta är det bästa begreppet att använda och i vår undersökning ser vi detta som en neutral mellanpunkt mellan pro-life och pro-choicereörelsens benämningar på samma sak.

Vi vill poängtera att vi på flera valda ställen inte valt att översätta vissa engelska ord och meningar. Detta på grund av att vi anser att dessa då förlorar sin fullständiga innebörd.

Då vi inte fann någon adekvat översättning för tolkningsramen *fetal life* har vi istället valt att nyttja termen fostrets rättigheter. Detta är även gynnsamt eftersom det förstärker dikotomin mellan fostrets och kvinnors rättigheter.

Slutligen vill vi även tydliggöra varför vi valt just diskursanalys som teoretiskt och metodiskt analysverktyg. Även innehållsanalys skulle fungera väl som redskap, men då vi inte gör en studie i antalet gånger vissa ord nämns, utan i vilken kontext och även vilka ord som inte nämns, valde vi bort denna metod.

---

<sup>8</sup> Ferree Marx, Myra m fl, *Shaping abortion discourse: democracy and public sphere in Germany and the United States*, 2002:xv-xvi.

Foster = direkt översättning av *fetus*, som används i boken, <http://www.ne.se>, 2007-05-09

## 2 Teori & Metod

Vi utgår från ett konstruktivistiskt forskningsperspektiv, vilket betyder att världen är socialt konstruerad och att olika grupper kämpar om att få bestämma vår bild av ”verkligheten”. Konstruktivismen menar att fenomen som identitet, språk och idéer är olika sociala konstruktioner som formas och ges olika innebörd i samspelet mellan individer.<sup>9</sup>

Vi anser att diskursanalys är det analytiska redskap som passar bäst för att undersöka vilket budskap de två olika rörelserna vill förmedla, eftersom diskursanalysen studerar samhällsfenomen där själva språket står i fokus. Oavsett vilken inriktning man använder sig av så används ett speciellt sätt att se på språket och hur det används. Språket bidrar till att forma verkligheten, istället för att enbart återge den direkt.<sup>10</sup>

Såväl pro-life som pro-choicerörelsen kämpar om att konstituera vår uppfattning om aborter och på så sätt bli den hegemoniska abortdiskursen. Vi kommer främst att bygga vår analys på Laclau & Mouffes diskursteori och använda oss av deras begreppsapparat.

### 2.1 Laclau & Mouffes diskursteori

I Laclau & Mouffes diskursteori är nyckelordet *diskursiv kamp*. Detta på grund av att ingen diskurs är en sluten, ensam enhet, utan diskursen förändras ständigt när den kommer i kontakt med andra diskurser. En diskursiv kamp handlar om flertalet diskurser som ensamma representerar ett visst sätt att tala om och uppfatta den sociala världen, och som ständigt strider mot varandra för att uppnå hegemoni, i syftet att fastställa språkets betydelse på just sitt sätt.<sup>11</sup>

Laclau & Mouffe sammanbinder två stora teorier; marxismen och strukturalismen/poststrukturalismen. Dessa två är gynnsamma att kombinera då marxismen fokuserar på det sociala tänkandet och strukturalismen på teorier om betydelse. Att kartlägga de processer där aktörer strider om hur teckens betydelser ska fastställas blir därför det diskursanalytiska syftet.<sup>12</sup>

---

<sup>9</sup> Eriksson, Johan, *Internationella relationer*, 2006:87

<sup>10</sup> Bergström, Göran m fl, *Textens mening och makt*, 2005:305

<sup>11</sup> Winther Jørgensen, m fl, *Diskursanalys som teori och metod*, 2000:13

<sup>12</sup> Winther Jørgensen, m fl, *Diskursanalys som teori och metod*, 2000:32



### 2.1.1 Antagonism

*Antagonism* kan ses som diskursteorins begrepp för konflikt, och den uppstår när identiteter av olika slag hindrar varandra. Det är inte självklart att olika identiteter befinner sig i ett antagonistiskt förhållande till varandra, men i vår analys är fallet sådant.<sup>13</sup>

Som nämndes tidigare så är marxismen en av de framträdande teorier som Laclau & Mouffe använder sig av, och inom marxismen är antagonismbegreppet betydande då det går tillbaka till den marxistiska föreställningen om den grundläggande konflikten mellan olika samhällsklasser. Diskursen innehåller alltså motsättningar; antagonism, och den sociala tillvaron kan ses i termer av konflikt. Den antagonism som de hänvisar till är av sådan karaktär att den beskriver ett ”krig” där kampen handlar om meningsskapande på en språklig nivå.<sup>14</sup> De båda rörelserna kan ses som deltagare i detta ”krig” där de kämpar om vilken mening det ofödda barnet/embryot ska ha.

## 2.2 Framing

*Framing* är ett viktigt och användbart begrepp då det påverkar såväl sociala rörelser som den allmänna policydebatten.<sup>15</sup> Framing skulle kunna betecknas som ett sätt eller system för hur man organiserar stora mängder symboler, bilder och argument i hanterbara delar.

Anders Sundin menar<sup>16</sup> att framing är skapandet av tolkningsramar. Sundin anser att man ska förstå en tolkningsram som ”ett tolkningsschema som förenklar och kondenserar innebörden i omvärlden genom att selektivt utpeka och benämna saker, situationer, händelser, erfarenheter och handlingar i det närvarande och det förgångna”.<sup>17</sup> För att mobilisera stöd eller kollektivt agerande hos en grupp av befolkningen krävs att aktören konstruerar tolkningsramar. Detta är en kreativ process där aktören använder sig av en ”verktygslåda” med symboler från den politiska kulturen. Skapandet och bruket av tolkningsramar är en nödvändig del för all politisk mobilisering.<sup>18</sup>

Även Benford & Snow menar att tolkningsramar är nödvändiga för sociala rörelser för att kunna mobilisera potentiella anhängare, dra med sig ”bystander-support” (åskådarstöd) och avvärja antagonister.<sup>19</sup>

---

<sup>13</sup> Winther Jørgensen, m fl, *Diskursanalys som teori och metod*, 2000:55

<sup>14</sup> Bergström, Göran m fl, *Textens mening och makt*, 2005:319

<sup>15</sup> Burns, Gene, *The moral veto: framing contraception, abortions and cultural framings in the United States*, 2005:6

<sup>16</sup> Sundin, Anders, *1809: statskuppen och regeringsformens tillkomst som tolkningsprocess*, 2006:32

<sup>17</sup> Sundin, Anders, *1809: statskuppen och regeringsformens tillkomst som tolkningsprocess*, 2006:32

<sup>18</sup> Sundin, Anders, *1809: statskuppen och regeringsformens tillkomst som tolkningsprocess*, 2006:32

<sup>19</sup> Benford, Robert D m fl, “Framing processes and social movements: an overview and assessment”, 2000:614

Gene Burns ger följande beskrivning för hur tolkningsramarna kan se ut mellan de två konkurrerande rörelserna:

By asking how people frame contraception or abortion, I mean to ask, what do they think the issue is about? For instance, is abortion primarily about "unborn children" (like pro-life frame would insist) or is it about women's right to choose (as the pro-choice frame would insist)? All of us have encountered situations where the language we use is not neutral but implicitly legitimacies one way of framing a situation.<sup>20</sup>

Precis som Burns uttrycker det så är det intressant att fråga sig vad folk egentligen menar att abortfrågan handlar om. De tolkningsramar som pro-life använder sig av menar att det framförallt handlar om det ofödda barnet medan pro-choice och språket de använder istället fokuserar på kvinnans rätt att välja.

Ser man till historien över konflikten kring abort och preventivmedel, finns många olika sätt för hur man kan sätta upp tolkningsramar för abort. Konflikten mellan pro-life och pro-choice är given inom diskursen kring abort. Inom tolkningsramen för pro-choice hänvisas till att abort inte handlar om ofödda barn. Pro-choice rörelsen använder sig inte av termen "ofött barn", utan använder termen "fetus" istället för "barn".<sup>21</sup>

Tolkningsramar kan ses som olika centrala organiserande idéer som erbjuder ett sammanhang och förståelse till en specifik grupp av tecken.<sup>22</sup> I "Shaping abortion discourse" presenteras åtta tolkningsramar, som var och en för sig hyser en viss idéströmning om abortfrågan. Vi har valt att rikta oss in på tolkningsramar kring fostrets rättigheter och kvinnors rättigheter då de känns mest relevant för vår studie. Vårt material kretsar mycket kring just den diskursiva kampen om beteckningen på den livsform som finns i den gravida kvinnans kropp och om det är kvinnors rättighet att få göra abort. I den diskursiva kampen i tolkningsramen kring fostrets rättigheter menar abortförespråkarna att varken vetenskapen eller den amerikanska konstitutionen ser fostret som en levande varelse, medan abortmotståndarna anser att fostret är en baby eller ett barn som har juridiska rättigheter och att abort är lika med mord.

Den diskursiva kampen i tolkningsramen om kvinnors rättigheter handlar främst om kvinnor ska ha rätt att göra abort. Förespråkarna anser att eftersom kvinnan kommer ha det primära ansvaret för barnet, så bör hon även ha rätten att bestämma i fall om vill behålla det. Motståndarna menar att det inte bör vara i en kvinnas händer att bestämma ödet för en annan mänsklig varelse.

## 2.3 Metod

---

<sup>20</sup> Burns, Gene, *The moral veto: framing contraception, abortions and cultural framings in the United States*, 2005:7

<sup>21</sup> Burns, Gene, *The moral veto: framing contraception, abortions and cultural framings in the United States*, 2005:7-8

<sup>22</sup> Ferree Marx, Myra m fl, *Shaping abortion discourse: democracy and public sphere in Germany and the United States*, 2002:105

I detta avsnitt kommer vi först att förklara och förtydliga de termer och begrepp som är centrala för vår studie och sedan beskriva hur vi konkret tänkt gå tillväga.

Vi kommer främst att använda oss av den anglosaxiska diskursteorin, där Ernesto Laclau och Chantal Mouffe är dess främsta företrädare. För att förstå deras diskursteori bör man vara bekant med ett antal begrepp. Laclau och Mouffe ser språket som ett teckensystem.<sup>23</sup> *Tecken* är ord och termer som har en viss innebörd för oss. Vår förståelse för vad tecknet är får vi genom att skilja det från andra tecken. Vi skiljer tecken från andra dels genom uttrycket och uttalet och dels genom tankeinhållet. ”Tecknet ’hund’ består alltså av ett uttryck, det skrivna eller uttalade ordet ’hund’ och ett tankeinhåll, begreppet ’hund’”.<sup>24</sup> ”Hund” skiljer sig uttals- och uttrycksmässigt från tecken som ”hand” och ”rund” och innehållsmässigt från tecken ”katt” och ”apa”.

De tecken som har fått sin betydelse fixerad, de som är entydiga, kallas för *moment*. ”Hund” skulle kunna ses som ett moment. Motsatsen till moment är *element*, tecken som är mångtydiga och inte fått sin betydelse helt fastställd. En diskurs försöker göra elementen till moment genom att reducera deras mångtydighet till entydighet.<sup>25</sup> De element som är särskilt utsatta i den diskursiva kampen kallas för *flytande signifikanter*. Det är dessa element som olika diskurser försöker ge innehåll och betydelse åt på just sitt sätt.<sup>26</sup>

Laclau och Mouffe använder sig även av begreppet *nodalpunkt* (kallas för nod i Bergström och Boréus). En nodalpunkt är ett privilegierat tecken som de andra tecken ordnas kring och från vilken de får sin betydelse.<sup>27</sup> Nodalpunkten är ett slags nav i diskursen som alla de andra elementen rör sig kring.<sup>28</sup> Nodalpunkter kan också vara flytande signifikanter.<sup>29</sup>

För att kunna undersöka hur olika diskurser söker att ge samma tecken sin egen definition av tankeinhåll behöver man identifiera vilka tecken som är nodalpunkter. Den diskursiva kampen om betydelsebildningen av de flytande signifikanterna kan då börja urskiljas.<sup>30</sup>

Motsättningar och konflikter inom en diskurs kallas ibland för *antagonism*. Kampen om de flytande signifikanterna kan till exempel ses som en antagonism, alltså en strid om meningsskapande på språklig nivå.<sup>31</sup> När en diskurs har blivit fixerad och står oemotsagd, har det uppnåtts *hegemoni*. Diskursen blir så självklar att den inte längre ifrågasätts.<sup>32</sup> Termen lanserades av den italienske marxisten Antonio Gramsci som använde sig av den i sina teorier om klassamhället. Laclau och Mouffe använder sig främst av termen för att beskriva hur en diskurs fixeras och naturaliseras. När en tvetydig konflikt diskursifieras och blir entydig sker

---

<sup>23</sup> Bergström, Göran m fl, *Textens mening och makt*, 2005:315

<sup>24</sup> Bergström, Göran m fl, *Textens mening och makt*, 2005:316

<sup>25</sup> Winther Jørgensen, m fl, *Diskursanalys som teori och metod*, 2000:34

<sup>26</sup> Winther Jørgensen, m fl, *Diskursanalys som teori och metod*, 2000:35

<sup>27</sup> Winther Jørgensen, m fl, *Diskursanalys som teori och metod*, 2000:33

<sup>28</sup> Bergström, Göran m fl, *Textens mening och makt*, 2005:318

<sup>29</sup> Winther Jørgensen, m fl, *Diskursanalys som teori och metod*, 2000:35

<sup>30</sup> Winther Jørgensen, m fl, *Diskursanalys som teori och metod*, 2000:36-37

<sup>31</sup> Bergström, Göran m fl, *Textens mening och makt*, 2005:319

<sup>32</sup> Winther Jørgensen, m fl, *Diskursanalys som teori och metod*, 2000:39

oftast en hegemonisk intervention där alternativa verklighetsuppfattningar undertrycks och en bestämd världsuppfattning framstår som den naturliga.<sup>33</sup> Den hegemoniska interventionen har lyckats om en enda diskurs åter dominerar där det tidigare rådde konflikt, och antagonismen därmed är upplöst.<sup>34</sup>

I vår studie är termen *foster* den nodalpunkt och flytande signifikant som vi intresserar oss främst för. Det är kring detta tecken en stor del av abortdiskursen kretsar, d.v.s. hur livsformen i en gravid kvinnas kropp ska uppfattas.

Just nu råder det antagonism kring tecknet *foster*, där de två rörelserna söker att forma diskursen och ändra tecknets status som element till moment och på så sätt fixera dess tankeinhåll. Genom att ”låsa” den flytande signifikanten *foster* får de i slutändan kontroll över abortdiskursen och uppnår hegemoni.

Även tecknet *abort* är utsatt för antagonism, då pro-liferörelsen söker att framställa genomförandet av abort som något farligt och skadligt, medan pro-choicerörelsen hävdar motsatsen.

---

<sup>33</sup> Winther Jørgensen, m fl, *Diskursanalys som teori och metod*, 2000:44

<sup>34</sup> Winther Jørgensen, m fl, *Diskursanalys som teori och metod*, 2000:54

## 3 Abortfrågans historik i USA

Ända fram till 1821 var abort ett relativt vanligt och accepterat ingrepp. En förändring sker först när delstaten Connecticut antar den första amerikanska lagen mot abort 1821. Lagen fastslog att abort var olagligt att utföra efter att kvinnan kunde känna fostrets rörelser inne i livmodern, runt den fjärde eller femte månaden, på grund av att fostret efter detta ansågs ha en egen integritet.<sup>35</sup>

Vi har valt att studera abortfrågan och dess tillhörande rörelser i USA under en period som sträcker sig från 1973 fram till idag. Vad som främst påverkat abortfrågan genom historien är fallet Roe v. Wade 1973, då det fastslogs i amerikansk lag att abort skulle vara lagligt under de tre första månaderna av graviditeten.<sup>36</sup>

### 3.1 Fallen Griswold v. Connecticut & Roe v. Wade

Ett fall som varit viktigt i historien kring abort är Griswold v. Connecticut. Det var det gifta paret Estelle Griswold, dåvarande föreståndare för den pro-choiceinriktade Planned Parenthoods avdelning i Connecticut, och Lee Buxton, läkare och professor vid Yales universitet som också arbetade för Planned Parenthood. Det rörde diskussionen kring om gifta par skulle få tilldelas rätten att använda preventivmedel.<sup>37</sup>

När paret greps (1961) var det i Connecticut lagstadgat att det var kriminellt att såväl använda någon form av preventivmedel som att förespråka eller sälja det, och de greps p.g.a. att de hade gett par information om preventivmedel och även skrivit ut recept. De fanns skyldiga i Connecticuts domstol men segrade sedan när fallet togs upp i Högsta Domstolen 1965 och det slogs då istället fast att gifta par skulle ges rätten att använda preventivmedel.<sup>38</sup>

Det fall som dock påverkat abortfrågans utveckling mest genomgående är Roe v. Wade. Historien börjar 1970 när Jane Roe<sup>39</sup> stämmer distriktsåklagaren för Dallasområdet i Texas, Henry Wade i syftet att få igenom att abort skulle bli lagligt. Målet går upp till Högsta domstolen och med domstolsbeslutet Griswold v. Connecticut i beaktande, dömer domstolen till Roes fördel. Det ansågs att den

---

<sup>35</sup> Ginsburg, Faye D., *Contested lives: the abortion debate in an American community*, 1998:24

<sup>36</sup> Woodward, Bob, "The Abortion Papers", 1989

<sup>37</sup> <http://search.eb.com.ludwig.lub.lu.se/eb/article-9124975>, 2007-05-10

<sup>38</sup> <http://search.eb.com.ludwig.lub.lu.se/eb/article-9124975>, 2007-05-10

<sup>39</sup> Jane Roe var pseudonym för att skydda identiteten hos Norma McCorvey, Mason, Carol, *Killing for life: the apocalyptic narrative of pro-life politics*, 2002:7

rätt som getts till gifta par där skulle utvidgas och även gälla den enskilda kvinnan, och ge henne rätten att själv få ta beslutet om graviditet. Det beslutades att det var ”kvinnan och hennes läkare” som tillsammans skulle ta beslutet om abort, och att detta var möjligt under de tre första månaderna av graviditeten. Detta ogiltigförklarade lagarna i hela 46 av 50 delstater.<sup>40</sup>

För abortens förespråkare innebar fallet Roe endast en kompromiss. Det blev lagligt att utföra abort under de tre första månaderna men det gav inte enligt dem kvinnor en fullkomlig rätt över sina egna kroppar.<sup>41</sup>

Vad betydde då fallet Roe för debatten kring abortfrågan? Domstolar i delstaterna runt om i landet försökte nu införa restriktiva regleringar. Vanliga lagförslag som man försökte få igenom var de så kallade ”conscience clauses” som tillät enskilda sjukhus, läkare och annan personal att vägra att delta i aborter utan att straffas för det. Det beslut som togs drog igång en större debatt över just vilka rättigheter en kvinna skulle ha över beslutet kring abort. Debatten ledde till en bredare offentlig mobilisering än någonsin tidigare kring denna fråga.<sup>42</sup>

Till denna nya mobilisering av pro-liferörelsen krävdes ett motsvar som kunde organisera de feminister som fanns inom de olika graderna av aktivism, och detta ledde till att pro-choicerörelsen föddes<sup>43</sup>

I och med fallet Roe ändrades förutsättningarna för en ny politisk kamp mellan dem som ville ha nya restriktioner kring abort och dem som ville försvara det nya status quo som infunnit sig med domstolsbeslutet.<sup>44</sup>

Efter fallet Roe börjar anti-abortrörelsens första våldsamma aktioner uppträda, med kidnappningar, dödshot och nedbränningar av abortkliniker. The National Abortion Federation<sup>45</sup> (NAF) börjar 1977 föra statistik över detta och mellan 1977-1992 rapporteras om mer än 1100 våldsamma aktioner.<sup>46</sup>

1993 sker sedan det första mordet på en läkare som utför aborter. Dödshot är nu vanliga och flertalet skottlossningar och mord följer. Detta ledde till en minskning av antalet kliniker och personer som utförde aborter, i samband med en ökning av kostnaden för ingreppet.<sup>47</sup>

---

<sup>40</sup> New York, Hawaii, Alaska och district of Columbia är de resterande 4 delstaterna. Dessa hade abortförespråkarna lyckats influera genom lobbying och konfrontationell politik redan 1970, då de restriktiva abortlagarna avskaffades, Ginsburg, Faye D., *Contested lives: the abortion debate in an American community*, 1998:40, Ferree Marx, Myra m fl, *Shaping abortion discourse: democracy and public sphere in Germany and the United States*, 2002:30

<sup>41</sup> Rudy, Kathy, *Beyond Pro-life and Pro-choice*, 1996:68

<sup>42</sup> Ferree Marx, Myra m fl, *Shaping abortion discourse: democracy and public sphere in Germany and the United States*, 2002:30-31

<sup>43</sup> Det är omdebatterat när och hur pro-choicerörelsen egentligen startade. Rudy, 1996:74, 170

<sup>44</sup> Ferree Marx, Myra m fl, *Shaping abortion discourse: democracy and public sphere in Germany and the United States*, 2002:32

<sup>45</sup> NAF är en koalition av organisationer som erbjuder abort, Ferree Marx, Myra m fl, *Shaping abortion discourse: democracy and public sphere in Germany and the United States*, 2002:36

<sup>46</sup> Ferree Marx, Myra m fl, *Shaping abortion discourse: democracy and public sphere in Germany and the United States*, 2002:36

<sup>47</sup> Ferree Marx, Myra m fl, *Shaping abortion discourse: democracy and public sphere in Germany and the United States*, 2002:42

## 3.2 Hur ser det ut i USA idag?

I mitten av 1990-talet lyckades pro-liferörelsen, med hjälp av flera framgångsrika kampanjer, att få in den fram till dess okända termen ”partial birth abortion” i amerikanska lagstiftningen.<sup>48</sup> Detta väckte starka känslor då pro-liferörelsen använde termen för att definiera aborter som de menade genomfördes så pass sent i graviditeten att fostren var ”delvis födda”. Termen används dock inte inom läkarkåren och skulle inte kunna hittas i en medicinsk journal.<sup>49</sup>

I många amerikanska delstater täcks inte aborter av socialförsäkringen och därför betalar många amerikanska kvinnor för aborter ur sin egen ficka. Kostnaderna varierar och beror på faktorer som hur långt gången graviditeten är, vilken abortmetod som används och var graviditeten utförs (abortklinik, läkarmottagning eller sjukhus). En tidig abort kostar vanligtvis minst 3150 kronor (450 dollar), medan en abort som genomförs i graviditetens sextonde vecka kostar minst det dubbla. Kostnaden för aborter som görs efter den tjugonde veckan är minst 7000 kronor (1 000 dollar).<sup>50</sup>

Abortfrågan är fortfarande mycket politiskt relevant i USA och sedan 1973 har flera fall utmanat den lag som fattades i och med fallet Roe, och dess omfattning har begränsats men ännu inte omkullkastats helt. Den 1 april 2004 skedde en förändring i synen på foster i amerikansk lagstiftning. Lagförslaget ”Unborn victims of violence” trädde i kraft och innebar i korthet att foster delvis tillskrevs mänsklig status i amerikansk lagstiftning. Om en gravid kvinna skulle dö i en rattfylleriolycka, skulle gärningsmannen dömas till mord på både kvinnan och fostret. Detta applåderas av pro-liferörelsen, medan pro-choicerörelsen fördömde det i starka ordalag och menade att det var ett steg i fel riktning.<sup>51</sup>

Det senaste aktuella fallet *Gonzales v. Casey* 2007 innebar att Högsta Domstolen godkände *Partial-Birth Abortion Ban Act*<sup>52</sup> som lagts fram 2003, som förbjöd den sällan använda abortmetoden som med medicinska termer kallas D&X<sup>53</sup> men som av pro-liferörelsen brukar definieras som partial-birth abortion.<sup>54</sup>

Enligt Pro-choicerörelsen innebar detta beslut ytterligare ett steg i fel riktning, då det försämrade möjligheterna för kvinnor att göra aborter.<sup>55</sup>

---

<sup>48</sup> Mason, Carol, *Killing for life: the apocalyptic narrative of pro-life politics*, 2002:80-83

<sup>49</sup> Mason, Carol, *Killing for life: the apocalyptic narrative of pro-life politics*, 2002:80

<sup>50</sup> [http://www.prochoice.org/about\\_abortion/facts/economics.html](http://www.prochoice.org/about_abortion/facts/economics.html), 2007-05-17

<sup>51</sup> [http://www.nrlc.org/Unborn\\_Victims/BushsignsUVVA.html](http://www.nrlc.org/Unborn_Victims/BushsignsUVVA.html), 2007-05-15

<sup>52</sup> Kallas även för Federal Abortion Ban, [http://www.protectchoice.org/in\\_the\\_news.htm](http://www.protectchoice.org/in_the_news.htm), 2007-05-15, Vi återkommer till mer om detta fallet och just proceduren partial-birth abortion under 3.2

<sup>53</sup> D&X står för dilation and extraction, <http://www.britannica.com>, 2007-05-14

<sup>54</sup> <http://www.britannica.com>, 2007-05-14

<sup>55</sup> <http://www.plannedparenthood.org/news-articles-press/politics-policy-issues/abortion-ban-home-14345.htm>, 2007-05-14

## 4 Analys

I vår analys har vi valt att studera tre hemsidor från respektive rörelse, i syfte att undersöka om den diskursiva kampen uttrycks tydligt även här. Vi kommer först att kort sammanfatta vad som finns på varje sida, vad som läggs tonvikt på, och framförallt studera citat och ord för att undersöka hur de använder sig av själva språket för att sprida sitt budskap. Därefter kommer vi att djupare analysera innehållet och implementera teorier om tolkningsramar på detta.

### 4.1 Pro-liferörelsens hemsidor

Vi har här valt två framstående organisationer: National right to life committee (NRLC) och Pro-life America, och som ett tredje studium har vi valt den mer radikala rörelsen American life league.

#### 4.1.1 Pro-life America

Pro-life America är en hemsida som är emot aborter och förespråkar avhållsamhet. Hemsidan framhåller två budskap, dels att aborter är mord och dels att aborter är farliga och skadliga. Organisationen har en egen tidning, ”Lovematters” som ges ut både på nätet och som vanlig tidning. Läsaren uppmanas till att sprida deras tidning som ”räddar liv” till high school- och universitetsstudenter i hela USA.<sup>56</sup>

I artikeln med rubriken ”When does life begin? Dr Fritz Baumgartner explains”<sup>57</sup> framför läkaren Baumgartner sina åsikter. Intressant är att tecknet foster överhuvudtaget inte nämns som foster, utan istället framställs nodalpunkten och den flytande signifikanten foster ständigt som en baby eller ofött barn. Budskapet som förmedlas av Baumgartner är att livet börjar vid befruktning och den livsform som då skapas är en mänsklig varelse från första början. Diskursen visar tydliga tecken på antagonism då Baumgartner flertalet gånger explicit tar avstånd från andra ståndpunkter om när livet börjar och menar att det är kamp mellan pro-life och ”pro-death” eller ”culture of death”.

---

<sup>56</sup> <http://www.lovematters.com>, 2007-05-13

<sup>57</sup> [http://www.prolife.com/life\\_bexgins.html](http://www.prolife.com/life_bexgins.html), 2007-05-13



Diskursen i artikeln är mångtydig, den är både medicinsk och religiös. Baumgarter poängterar flertalet gånger i artikeln att han skriver utifrån en strikt medicinsk synvinkel. Hans medicinska diskurs innehåller termer som ”primitive notochord formation” och ”blastocyst”, detta i syfte att framställa sin artikel som medicinsk och vetenskaplig. Baumgarter framställer ständigt sig själv som läkare och menar att han i artikeln endast talar ur rollen som läkare. I artikeln söker han låsa diskursen genom att mena att det han förespråkar är ren fakta, något som därför inte kan ifrågasättas och bör stå oemotsagt. Exempel på detta är:

[...] my approach [to abortion] as a scientist, physician, surgeon, and simply someone who finished medical school, is factual [...] I am not a philosopher or theologian but a student of medicine and surgery. I can speak to you with authority.<sup>58</sup>

Det är utifrån sin roll som läkare han framhåller att abort är lika med mord eftersom han menar att livet börjar vid befruktning. Det är en mänsklig varelse från första början. Baumgarters strävan efter att låsa diskursen yttrar sig genom att han menar att det bara finns ett förhållningssätt till när livet börjar.

Baumgarter hänvisar till vetenskapliga studier och artiklar samt läroböcker för läkare för att stärka sin tes och för att påvisa att han talar som läkare. Det motsägs dock av hans ständiga hänvisningar till kristendomen och den kristna livsstilen som framhålls som det enda rättfärdiga sättet att leva på. Baumgarter hyllar Påven och den katolska kyrkan för att den ståndaktigt tagit avstånd från aborter. Exempel på att Baumgarter bygger upp en religiös diskurs är påståenden som ”moderskapet är heligt” och att ”Baby Jesus was an embryo”. Baumgarter talar även om att det pågår ett krig ”därute”, mellan sanning och falskhet, mellan ljus och mörker, vilket är typisk religiös symbolik.

På hemsidan finns länkar till sidor som visar ofödda barn i livmodern, men det finns också grafiska verkliga abortfoton som är otäcka att se på. De har t.o.m. en separat sida där de förklarar varför de anser det vara berättigat att använda sig av dessa.<sup>59</sup>

Celeste Michelle Condit, kommunikationsprofessor på University of Georgia, menar att pro-liferörelsen använder sig i stor utsträckning av fotografier för att konstruera en bild av foster för att legitimera sin framställning av foster som mänskliga varelser.<sup>60</sup>

Hemsidan söker framställa aborter som farliga och skadliga för kvinnor. Även här finns en medicinsk eller vetenskaplig diskurs där man menar att vetenskapliga studier visar att det finns ett samband mellan genomförandet av aborter och ökad risk för bröstcancer. Dessutom framhåller man att kvinnor som gjort aborter lider av ”post-aborttrauma” som ”skadar dem för livet”. Kvinnor som genomgått aborter berättar sina historier och hur mycket de ångrar sig.

---

<sup>58</sup> [http://www.prolife.com/life\\_bexgins.html](http://www.prolife.com/life_bexgins.html), 2007-05-13

<sup>59</sup> <http://www.priestsforlife.org/articles/graphicimages.html>, 2007-05-14

<sup>60</sup> Condit, Celeste Michelle, *Decoding abortion rhetoric*. 1990:81

#### 4.1.2 National right to life committee (NRLC)

NRLC är den största pro-lifeorganisationen i USA, och grundades 1973 i samband med Roe v. Wade. Rörelsen är omfattande och finns representerad i samtliga delstater, ger månadsvis ut the *National Right to Life News*, och har upprättat: *Political Action Committee and Educational Trust Fund*.<sup>61</sup>

Det första du möts av redan på förstasidan är en bildserie som illustrerar en partial-birth abortion, utförd efter cirka 24 veckor av graviditeten. Bilderna gör att en viss stämning skapas direkt, och det finns även på hemsidans logga en bild på ett spädbarn.

Det framgår tidigt att rörelsen inte enbart sysslar med abort, utan även tar upp exempelvis dödshjälp, men abortfrågan tar upp det stora utrymmet.

Utmärkande för just NRLC är att diskursen på hemsidan inte är religiös, något som annars tenderar vara genomgående på övriga pro-lifesidor eftersom att de flesta pro-liferelaterade rörelserna oftast har en tydlig förankring i religionen.

Det finns massvis av länkar på hemsidan. Exempelvis når man NRLC:s produktsida<sup>62</sup> där det säljs t-shirts, muggar, pins, väskor etc. med känsloladdade tryck som "Abortion stops a beating heart" eller mer patriotiskt laddade fraser som "Pro-Life, Pro-America – Pro-Life and patriotic!" Det finns också stora mängder produkter som riktar sig till ungdomar och t.o.m. barnkläder som pryds med texten "I survived Roe v. Wade" eller "I'm a Child Not a Choice."

Även hos NRLC uttrycks tydligt att abort ses som mord:

Worldwide, millions of unborn babies are killed each year. In the United States over 40 million unborn babies have been killed in the 29 years since abortion was legalized and more than 1.3 million are killed each year.<sup>63</sup>

Liksom föregående hemsida är ordet foster uteslutet ur språkbruket. Nodalpunkten/den flytande signifikanten är istället definierad som ett ofött barn, aldrig som ett foster.

Under "What is the pro-life response to abortionists' arguments?" beskrivs fem vanliga punkter som pro-choicerörelsen brukar ta upp och respons på detta. Mest intressant är "When They Say..., You Say..." som handlar om vad som kan sägas i försvar till "It's not a human being/person, it's just a blob of tissue."<sup>64</sup>

Det skrivs att när man besvarar detta är det viktigaste att återupprätta ett mycket verkligt, mänskligt ansikte till ett barn. De menar att kärnan i hela pro-choicerörelsens argument kretsar kring att dehumanisera barnet, vilket måste bekämpas. De ger tydliga direktiv till vad som bör göras:

Memorize at least three facts about early fetal life, such as that the heart begins to beat at 18 to 21 days after fertilization [...] Stick with the "fetal facts" on this one. Throw

---

<sup>61</sup> Ginsburg, Faye D., *Contested lives: the abortion debate in an American community*, 1998:43-44

<sup>62</sup> <http://www.cafepress.com/nrlc>, 2007-05-15

<sup>63</sup> <http://www.nrlc.org/abortion/wdlb/wdlb.html>, 2007-05-14

<sup>64</sup> <http://www.nrlc.org/abortion/facts/abortionresponses.html>, 2007-05-14

in a little humor and horse sense along with some well-developed images of tiny little faces sucking tiny little fingers. It will not be hard to tear down walls of apathy or ignorance.<sup>65</sup>

Som vi tidigare konstaterat, benämns tecknet foster som ”baby” eller ”ofött barn”. NRLC använder sig av olika medel för att låsa fosterdiskursen, bland annat har de en artikel med rubriken ”Diary of an unborn baby”. Där förklaras hur ett ”ofött barn” utvecklas i moderns livmoder. Till exempel nämns att fostrets hjärta börjar slå redan vid 22 dagar efter befruktning.<sup>66</sup>

Det anmärkningsvärda är att de i samma mening förklarar att fostret oftast har en annan blodtyp än modern. Det är ett typiskt exempel på vad Joey Sprague och Margaret Greer menar är pro-liferörelsens försök till att skapa en tydlig dikotomi mellan fostret och modern. Fostret ställs mot kvinnan och deras liv anses vara av lika värde.<sup>67</sup>

NRLC söker även att fixera den flytande signifikanten abort som farligt. Det används en medicinsk diskurs dels för att förklara farorna med en abort, dels för att humanisera fostret. Det påstås att aborter kan orsaka långvariga psykiska och fysiska skador och kan till och med vara dödliga. Trots den medicinska diskursen, benämns fostret som barn. Ett talande exempel är: ”Abortion ends a pregnancy by destroying and removing the developing child”.<sup>68</sup>

### 4.1.3 American life league

American Life League är den största ideella gräsrotsbundna pro-lifeorganisationen i USA. I fokus i mitten på första sidan är rörelsens nyheter. Det är tydligt redan genom första länken man klickar på att American life league är en katolsk rörelse, där dess ordförande Judie Brown skriver: "You can't be Catholic and pro-abortion." Hon talar om detta i samband till det uttalande som Påven nyligen gjort, där även han tydliggjort att katolska kyrkan är emot aborter.<sup>69</sup>

Det framgår direkt att Planned Parenthood är bittra konkurrenter: “Planned Parenthood [...] continues to end the lives of preborn children at an alarming rate. [...]”<sup>70</sup> Detta uttrycks av ALL:s vice ordförande Jim Sedlak.

Språket blir mycket kraftfullt då det uttrycks att Planned parenthood år 2005 ”dödade” 264,943 ofödda barn genom olika former av abort. Det nämns sedan hur regeringen ger över 270 miljoner dollar i skattepengar till organisationen, något som ses som oacceptabelt av ALL.

---

<sup>65</sup> <http://www.nrlc.org/abortion/facts/abortionresponses.html>, 2007-05-14

<sup>66</sup> <http://www.nrlc.org/abortion/facts/fetaldevelopment.html>, 2007-05-14

<sup>67</sup> Sprague, Joey m fl, “Standpoints and the discourse on abortion”, 1998:62

<sup>68</sup> <http://www.nrlc.org/abortion/ASMF/asmf.html>, 2007-05-15

<sup>69</sup> <http://www.all.org/article.php?id=11113>, 2007-05-15

<sup>70</sup> <http://www.all.org/article.php?id=11110>, 2007-05-15

Det länkas på förstasidan till ALL:s tidning Celebrate life magazine<sup>71</sup> och *Rock for life*<sup>72</sup>, som är ett ungdomsprojekt från ALL, vars syfte är: ”Making the womb a safer place to live”. Rock for life vill erbjuda sanningen om abort till amerikanska ungdomar genom musik och kristen verksamhet. På denna sida som så många andra är det inte bara abort som är det som tas upp utan också dödshjälp, preventivmedel och stamcellsforskning.

En tredje länk hänvisar till STOPP International<sup>73</sup>. Precis som de uttrycker det själva, är de mycket tydliga med vad syftet med föreningen är:

The purpose of STOPP is really quite simple. We intend to cause such discontent with Planned Parenthood programs that it will have no choice but to close its doors and get out of town! That doesn't seem like too much to ask of an organization that has been ruthlessly attacking our children for years-abusing them in the womb and in the classroom.<sup>74</sup>

Det länkas vidare till ett annat ALL projekt som är en katolsk rörelse, som vill skapa ett korståg för att försvara den katolska kyrkan.<sup>75</sup> Hemsidan präglas av en tydlig religiös diskurs, där den katolska kyrkan är i fokus. På hemsidan förtydligar Brown hur rörelsen ser på abort och vad som skiljer dem från andra pro-liferörelser:

Many pro-life organizations act as though abortion was nothing more than a political question. [...] At American Life League, we don't buy it. We know that ours is a moral crusade. If at any point moral principle is divorced from our actions, our battle is lost and the enemy wins. [...] It is my firm conviction that one day soon the killing will end, for nobody beats God.<sup>76</sup>

ALL utmärker sig genom att vara emot all form av abort, preventivmedel och annat som kan ”hota” människan och familjen. De stödjer inte heller de lagstadgade regleringar som ger undantagstillstånd att få genomföra en abort för kvinnor som exempelvis blivit våldtagna eller utsatta för incest.<sup>77</sup>

Abort, uttrycker ALL är: ”dödande av de oskyldiga”. En partial-birth abortion beskrivs:

Used to kill babies well into the third trimester. [...]The abortionist then jams a pair of scissors into the back of the baby's head and spreads the scissors apart to make a hole in the baby's skull.<sup>78</sup>

---

<sup>71</sup> <http://www.clmagazine.org/>, 2007-05-15

<sup>72</sup> <http://www.rockforlife.org/>, 2007-05-15

<sup>73</sup> <http://www.all.org/stopp/>, 2007-05-15

<sup>74</sup> <http://www.all.org/stopp/mission.htm>, 2007-05-15

<sup>75</sup> <http://www.catholiccrusade.com/>, 2007-05-15

<sup>76</sup> [http://www.all.org/about\\_president.php](http://www.all.org/about_president.php), 2007-05-15

<sup>77</sup> [http://www.all.org/about\\_faqs.php](http://www.all.org/about_faqs.php), 2007-05-15

<sup>78</sup> <http://www.all.org/article.php?id=10122>, 2007-05-15

Även ALL söker att framställa tecknet abort som farligt. De menar att risken för bröstcancer ökar om kvinnan genomför en abort. Aborter påstås även leda till att kvinnan kommer ha svårigheter att bli gravid igen.<sup>79</sup>

En stor del av hemsidan läggs på att beskriva ingående om vad abort är, vilka metoder som används, hur historien sett ut och det faktum att USA ”en gång var pro-life”. Vidare läggs mycket plats till olika sätt man kan engagera sig i ALL.

ALL menar även att fädernas vilja ofta ignoreras och att många blivande fäder får känslomässiga och mentala skador av detta då de känner skuld för att de inte kunde ”rädda sitt barns liv”.<sup>80</sup>

## 4.2 Pro-choicerörelsens hemsidor

Här har vi valt ut National abortion federation (NAF) och Planned Parenthood som är stora, framträdande pro-choicerörelser, och vi har även här valt ut en tredje mer radikal rörelse: The Pro-choice public education project (PEP).

### 4.2.1 National abortion federation (NAF)

NAF är den största leverantören av aborter i Nordamerika. Deras uppdrag är att erbjuda säker, laglig och lättillgänglig abortomsorg för att främja hälsa och rättvisa för alla kvinnor. Hemsidan är fullspäckad med fakta, och här finns massvis faktahäften som NAF har skrivit som handlar om bl.a. aborters säkerhet, abortstatistik och kritik mot CPC (Crisis pregnancy centers).<sup>81</sup> CPC:s är ”graviditetscenter” skapade av pro-lifeförespråkare som hårt kritiserats av framförallt abortförespråkare för att de bl.a. anses ge kvinnor felaktig information om abort.<sup>82</sup> De är enligt NAF missledande och verkar för att hindra kvinnor från att utföra aborter. NAF menar att de får kvinnor att tro att aborter är mer riskfyllda och smärtsamma än vad de egentligen är och att en abort leder till stora psykiska och fysiska skador.<sup>83</sup> Enligt pro-lifeförespråkare erbjuder de enbart praktiska ting som graviditetstest och ultraljud samt andligt stöd och rådgivning till gravida kvinnor i nöd.<sup>84</sup>

En tydlig skillnad från pro-lifesidorna är deras beskrivning över vad en medicinsk abort innebär. Där beskrivs såväl medicinsk abort som kirurgisk abort. Definitionen på hur detta går till skiljer sig markant från hur det uttrycks på pro-

---

<sup>79</sup> <http://www.all.org/article.php?id=10117>, 2007-05-15

<sup>80</sup> <http://www.all.org/article.php?id=10227>, 2007-05-15

<sup>81</sup> [http://www.prochoice.org/about\\_abortion/facts/index.htmlhp?id=10227](http://www.prochoice.org/about_abortion/facts/index.htmlhp?id=10227), 2007-05-15

<sup>82</sup> <http://www.ppscm.org/cpc.html>, 2007-05-19

<sup>83</sup> [http://www.prochoice.org/about\\_abortion/facts/cpc.html](http://www.prochoice.org/about_abortion/facts/cpc.html), 2007-05-15

<sup>84</sup> <http://www.care-net.org/aboutus/>, 2007-05-19

lifesidorna. NAF:s beskrivning av en partial-birth abortion ser avsevärt annorlunda ut.<sup>85</sup>

The alternative is surgical abortion, which ends a pregnancy by emptying the uterus (or womb) with special instruments.<sup>86</sup>

Borta är de känsloladdade meningarna som pro-lifesidorna använde sig av såsom att fostrets skalle punkteras.

NAF tar upp det faktum att pro-liferörelsen beskriver abort som något farligt och osäkert för kvinnor, men menar att det inte finns några bevis för att så skulle vara fallet.

De beskriver att under den period då abort var olagligt i USA dog fler kvinnor från komplikationer från självförvållade aborter eller aborter utförda av okunniga allmänläkare, än från någon annan orsak. De menar vidare att abort idag är en av de vanligaste och säkraste medicinska ingreppen som existerar.<sup>87</sup>

De risker som dock är förekommande vid en abort menar de är mindre frekvent förekommande och mildare än de som kan förekomma vid en faktisk förlossning.<sup>88</sup>

Det finns mycket fakta om det våld som förekommer mot abortkliniker, läkare och annan personal. NAF har samlat statistik om detta sen 1977. Det skrivs om mordet 1993 och hur sedan ytterligare såväl 2 läkare som utfört aborter blivit dödade, liksom ett antal andra människor som arbetat inom området, och att det har utförts såväl bombningar som vandalism och hot har riktats mot abortklinikerna och dess personal.<sup>89</sup>

Precis som det tas upp på vissa pro-lifehemsidor, tas här upp en del (enligt NAF) myter, exempelvis frågorna om post-abortsyndromet och om aborters eventuella koppling till bröstcancer.<sup>90</sup>

Även här läggs fokus på att lägga en känsloladdad prägel på innehållet på hemsidan. Här använder man sig istället av olika kvinnors berättelser om abort; varför de valde det och varför de även förespråkar metoden.

Ord som används återkommande är: *safe*, *legal* och *accessible*. ”Take action to protect women’s health!”<sup>91</sup>

## 4.2.2 Planned parenthood

---

<sup>85</sup> <http://www.prochoice.org/about-abortion/facts/medical-abortion.html>, 2007-05-15

<sup>86</sup> <http://www.prochoice.org/about-abortion/facts/>, 2007-05-15

<sup>87</sup> <http://www.prochoice.org/about-abortion/facts/medical-abortion.html>, 2007-05-15

<sup>88</sup> <http://www.prochoice.org/about-abortion/facts/safety-of-abortion.html>, 2007-05-15

<sup>89</sup> <http://www.prochoice.org/about-abortion/facts/access-abortion.html>, 2007-05-15

<sup>90</sup> <http://www.prochoice.org/about-abortion/myths/index.html>, 2007-05-15

<sup>91</sup> <http://capwiz.com/naf/home/>, 2007-05-15

Planned Parenthood Federation Inc. startades 1916 i New York av Margaret Sanger som öppnade USA:s första födelsekontrollklinik. Idag är företaget aktivt inom familjeplanering och en stark förespråkare för kvinnors rätt till abort.<sup>92</sup> Planned Parenthood ses av pro-liferörelsen som en av dess största motståndare och svartmålas av samtliga hemsidor vi använder i vår studie.

På Planned Parenthoods hemsida nämns tecknet foster väldigt sällan. Istället förekommer ord som vävnad och embryo, och texterna handlar främst om abortmetoder och kvinnors rätt till abort. Tilltalet i texterna är oftast direkt och vänder sig till kvinnan, de talar i ”du”-form. Ett exempel på detta är ”early in pregnancy, you have two options for ending a pregnancy”.<sup>93</sup>

Planned Parenthood söker naturalisera den flytande signifikanten abort genom att försöka framställa aborter som vanliga och normala. Detta dels genom att hänvisa till historien och dels genom statistik. I historikdelen förklaras att kvinnor har använt sig av abort genom alla tider, men att det stoppades i USA i mitten av 1800-talet.<sup>94</sup>

Planned Parenthood:s siffror visar att hälften av alla graviditeter i USA är oönskade och därför avslutas ungefär en fjärdedel av dessa med aborter. Även detta påstående görs i syfte att få aborter att verka vanliga. Ytterligare exempel på att aborter framställs som vanliga är påståendet att en tredjedel av alla amerikanska kvinnor under 45 år genomfört en abort.<sup>95</sup>

Något som märks genomgående på hemsidan är bruket av orden ”choose”, att välja och ”decide”, att bestämma. Att välja eller bestämma något är att göra ett aktivt val, något som uppmuntras av företaget. På Planned Parenthoods hemsida förekommer ofta meningar som innehåller fraserna ”women choose abortion” och ”the choice is up to you” samt rubriker som ”Choosing abortion” och ”Deciding if abortion is right for you”. Ett annat ord som förekommer ofta är ”rights”, rättigheter. Hemsidan talar explicit om kvinnors rätt till abort och menar att det handlar om kvinnans val och hon inte ska behöva ta hänsyn till sin makes, sin församlings eller samhällets åsikter.<sup>96</sup>

Det finns mycket text som beskriver vilka abortmetoder det finns och hur de går till. Denna diskurs bygger mestadels på strikt medicinska termer. Livmodern benämns som ”uterus”, den mer medicinskt korrekta termen. Kvinnans kropp är i fokus och fostret nämns sällan och i förbigående. Planned Parenthood syftar till att låsa diskursen kring aborter genom att fixera dem som säkra. På hemsidan beskrivs aborter som ”extremt säkra” och de menar att det är en av de vanligaste ingreppen i USA. Planned Parenthood menar även att det är större chans att dö av att föda barn än att genomgå en abort.<sup>97</sup>

---

<sup>92</sup> <http://www.britannica.com>, 2007-05-14

<sup>93</sup> <http://www.plannedparenthood.org/birth-control-pregnancy/abortion/choosing-abortion.htm>, 2007-05-14

<sup>94</sup> <http://www.plannedparenthood.org/birth-control-pregnancy/abortion-4260.htm>, 2007-05-14

<sup>95</sup> <http://www.plannedparenthood.org/birth-control-pregnancy/abortion/choosing-abortion.htm>, 2007-05-14

<sup>96</sup> <http://www.plannedparenthood.org/birth-control-pregnancy/abortion/choosing-abortion.htm>, 2007-05-14

<sup>97</sup> <http://www.plannedparenthood.org/news-articles-press/politics-policy-issues/abortion-access/providing-abortion-6134.htm>, <http://www.plannedparenthood.org/birth-control-pregnancy/abortion/procedures.htm>, 2007-05-14

Pro-liferörelsen kallas för ”anti-family planning”, ”anti-abortion”-fanatiker och ”anti-choice”-aktivister, och läsaren varnas för såväl pro-liferörelsen som CPC:s. Planned Parenthood menar att sjukdomen ”post abortion trauma/grief/syndrome” inte existerar genom att hänvisa till American Psychological Association och the American Psychiatric Association som inte erkänner detta fenomen.<sup>98</sup> Bortsett från detta uppvisar inte Planned Parenthoods diskurs tecken på antagonism eller konflikt, då den främst inriktar sig på sin egen framställning av tecknen foster och abort.

#### 4.2.3 The Pro-choice Public Education Project (PEP)

The Pro-Choice Public Education Project vänder sig främst till unga kvinnor, och föreningen uppmanar läsaren till att agera och att man ska utbilda sin omgivning om aborter.<sup>99</sup>

PEP menar att aborter är en del av den vård som alla amerikanska kvinnor ska ha tillgång till. De anser att det i dagsläget finns flera hinder som leder till att det är för svårt för kvinnor att genomföra aborter. Då de amerikanska delstaterna endast behöver tillhandahålla en abortförmedlare i varje delstat, leder detta till att det blir alltför långa avstånd till abortkliniker för många kvinnor. Dessutom menar PEP att det även är för dyrt med aborter och att det leder till att många kvinnor avstår mot sin vilja. Slutligen pekar PEP på det faktum att unga kvinnor i vissa delstater måste ha föräldrarnas medgivande för att göra aborter och att det begränsar unga kvinnors rätt till sjukvård.<sup>100</sup>

Slutligen förs det en icke-diskurs kring tecknet foster på hemsidan, det nämns endast ett fåtal sällsynta gånger. Protect Choices diskurs handlar nästan uteslutande om kvinnors rättigheter till bland annat ett hälsosamt liv. Tecknet abort framställs som säkert och vanligt. Hemsidan bygger upp dikotomier för att påvisa att aborter är säkra. Lagliga aborter ställs emot olagliga aborter som enligt Protect Choice i sin tur hänvisar till WHO dödar tiotusentals kvinnor varje år. Det påpekas att dödsfall av graviditeter förekommer i högre utsträckning än dödsfall vid aborter. Föreningen menar även att det är vanligare att må psykiskt dåligt efter en graviditet än efter en abort.<sup>101</sup>

Diskursen innehåller ett vardagligt och ungdomligt språk. Hemsidans slogan är ”Be real and make your own choices. Demand your right to a healthy life”. Den sammanfattar det budskap som hemsidan söker förmedla, att man som läsare ska vara aktiv, dels genom att ta egna beslut, dels genom att kräva sin rätt till ett hälsosamt liv. Ordet ”choice” och det beslätade verbet ”choose” dyker upp i fler slogans. ”It’s pro-choice or no choice” uppvisar den tydliga dikotomin som

---

<sup>98</sup> <http://www.plannedparenthood.org/news-articles-press/politics-policy-issues/abortion-access/induced-abortion-6137.htm>, 2007-05-14

<sup>99</sup> <http://www.protectchoice.org/RECOGNIZEcampaign/index2.htm>, 2007-05-16

<sup>100</sup> [http://www.protectchoice.org/essay\\_help.htm#thefacts](http://www.protectchoice.org/essay_help.htm#thefacts), 2007-05-16

<sup>101</sup> [http://www.protectchoice.org/essay\\_help.htm#thefacts](http://www.protectchoice.org/essay_help.htm#thefacts), 2007-05-16



hemsidan bygger på, medan ”Choose your life” genomsyras mer av att läsaren ska göra egna val. Den senare nämnda sloganen kan även ses som en replik eller ett motsvar till den vanligt förekommande pro-lifesloganen ”Choose life”.

Hemsidans huvudslogan visar även att föreningen söker binda samman nodalpunkten abort med ett hälsosamt liv. Ytterligare ett exempel på detta hittar man under rubriken ”Essay Help”:

Reproductive rights and health refer to a lot of different aspects of a woman's life – the ability to have a safe and satisfying sex life, the capability to bear children, and the freedom to decide if, when and how often to do so (taken from the World Health Organization's definition of reproductive health). Abortion is one aspect of reproductive rights and health.<sup>102</sup>

PEP länkar även till hemsidor där kvinnor som gjort aborter berättar om sina upplevelser och är nöjda med sitt val. En av hemsidorna heter ”I’m not sorry”, vilket är talande för vad de som bidrar med sina historier anser om sina val.<sup>103</sup>

Pro-liferörelsen beskrivs i starkt negativa termer, dess medlemmar kallas bland annat för extremister och anti-choiceaktivister. Föreningen menar att dessa aktivister söker att få allmänheten att associera sent genomförda aborter (partial birth abortions) med ”negativa, groteska bilder”.<sup>104</sup>

### 4.3 Analys av den diskursiva kampen

The abortion wars are waged, then, primarily because the law can only conceptualize unified subjects: either a fetus is a full subject and has the right not to be ”killed” or it is not, and a woman has a right to control her reproductive capacities. ”Women’s rights” are pitted against the ”rights of the unborn” because – within the liberal system of American law – we have no other way of conceiving human beings than as fully coherent individuals who need protection from one another.<sup>105</sup>

Kathy Rudy uttrycker här tydligt den diskursiva kamp som vi söker efter i vår analys. Fostrets rättigheter ställs upp emot kvinnans rättigheter och det är dessa som måste definieras och diskuteras för att söka finna en lösning på ”abortkriget”.

”Shaping abortion discourse” är mycket användbar i vår analys, där det tas upp följande åtta tolkningsramar för abort:

- Fetal life
- Balancing
- Women’s Rights
- Individual and State
- Social Morality

---

<sup>102</sup> [http://www.protectchoice.org/essay\\_help.htm](http://www.protectchoice.org/essay_help.htm), 2007-05-16

<sup>103</sup> <http://www.imnotsorry.net>, 2007-05-16

<sup>104</sup> [http://www.protectchoice.org/in\\_the\\_news.htm](http://www.protectchoice.org/in_the_news.htm), 2007-05-16

<sup>105</sup> Rudy, Kathy, *Beyond Pro-life and Pro-choice*, 1996:135-36

- Effects on Society
- Pragmatic Consequences
- Social Justice

Oftast finns det en förhärskande riktning där tolkningsramen brukar användas och som den kan ses förespråka, exempelvis så är antiabort, dvs pro-liferörelsen, ofta sett i samband med tolkningsramen för fetal life. Genom att genomgående studerat hemsidorna fann vi att framförallt två av dessa tolkningsramar var applicerbara: *Fetal life* och *Women's Rights*.<sup>106</sup>

Fetal life, som härmed benämns som fostrets rättigheter, kan ses som förespråkade av pro-liferörelsen. Den fundamentala frågan handlar här om heligt bevarande av mänskligt liv. Fostret är ett ofött barn och abort är, oavsett vilka omständigheter som råder, elimineringen av ett människoliv. Det skapas en påtaglig konflikt i de fall då en graviditet verkligen hotar livet på den gravida kvinnan, men majoriteten av oönskade graviditeter är inte av denna karaktär.<sup>107</sup>

I ”Shaping abortion discourse” kopplas de olika tolkningsramarna ihop med en rad framträdande påståenden som kan ses som representativa för pro-life- och prochoicerörelsernas budskap.

De mest frekvent förekommande påståenden som härleds till pro-liferörelsen:

- *Beskydda livet är huvudfrågan*
- *Foster är en baby/ett barn*
- *Abort är mord*

De mest frekvent förekommande påståenden som härleds till pro-choicerörelsen:

- *Foster är inte fullkomligt mänskliga*
- *Vetenskapen säger att foster inte är liv*
- *Amerikansk grundlag säger foster – inte liv*
- *Flytta omtanken till födda barn & kvinnor*

Women's Rights, som härmed benämns som kvinnors rättigheter, kan snarare härledas till pro-choicerörelsen. Här läggs huvudsakligt fokus på kvinnans rätt att kontrollera sin egen kropp och hennes rätt att bestämma om och i sådana fall när hon vill ha ett barn eller ej. Detta är framförallt en feministisk fråga, och blir väsentlig i sammanhanget då de flesta pro-choicerörelsernas hemsidor är rätt tydliga med att ta upp sina feministiska ståndpunkter. Kvinnan, som sedan kommer att ha det primära ansvaret för att uppfostra ett barn, bör enligt denna syn därför även vara den som beslutar huruvida hon vill ha barn eller ej.<sup>108</sup>

De mest frekvent förekommande påståenden som härleds till pro-choicerörelsen:

- *Kvinnors självbestämmanderätt*
- *Kvinnors absoluta självbestämmanderätt*
- *Abort är en grundlagstadgad rättighet*
- *Begränsningar förtrycker kvinnor, är en feministisk fråga*

---

<sup>106</sup> Ferree Marx, Myra m fl, *Shaping abortion discourse: democracy and public sphere in Germany and the United States*, 2002:106

<sup>107</sup> Ferree Marx, Myra m fl, *Shaping abortion discourse: democracy and public sphere in Germany and the United States*, 2002:107

<sup>108</sup> Ferree Marx, Myra m fl, *Shaping abortion discourse: democracy and public sphere in Germany and the United States*, 2002:107

De mest frekvent förekommande påståenden som härleds till pro-liferörelsen:

- *Omvärderar moderskapet, offrande*
- *Förbud är i kvinnors intresse*
- *Skydda kvinnor från abortindustrin*
- *Abort är inte en kvinnlig/feministisk fråga*
- *Bortser från faderns rättigheter*

Tolkningsprocessen kan studeras som en diskursiv kamp.<sup>109</sup> I den diskursiva kampen mellan pro-life och pro-choice är två flytande signifikanter och nodalpunkter i fokus. Först och främst är tecknet foster utsatt för antagonism från de två rörelserna, men även tecknet abort.

På sina hemsidor strävar de tre pro-liferörelserna efter att fixera de två elementen till att bli entydiga moment. Enligt Joey Sprague och Margaret Greer<sup>110</sup> söker pro-liferetoriken att skapa en föreställning om att en person existerar från och med befruktningen och att ett ensamt befruktat ägg är en baby. I samtliga pro-lifehemsidors retorik benämns den livsform som finns i en gravid kvinnas kropp väldigt sällan som foster, istället använder man sig av termer som ”baby” och ”ofött barn”.

Hemsidorna söker även att framställa aborter som farliga och skadliga för kvinnor. Samtliga pro-lifehemsidor menar att aborter leder till ökad risk för bröstcancer och framkallar även ”post-abortion grief/trauma/syndrome”. Det sistnämnda är enligt pro-liferörelsen effekten av en genomförd abort, då kvinnan skadas psykiskt av ingripandet. Enligt Pro-Life America och ALL visar sig ”syndromen” i form av skuld känslor som håller i sig livet ut. NRCL menar även att ”post abortion syndrome” kan bland annat leda till alkohol- och narkotikamissbruk, rubbningar i kvinnans förhållanden till andra och självmord. Syftet är att avskräcka kvinnor.<sup>111</sup>

Väsentligt för att förstå och diskutera den diskursiva kampen är att definiera när egentligen livet börjar. På NRLC:s hemsida uttrycks detta tydligt:

The life of a baby begins long before he or she is born. A new individual human being begins at fertilization, when the sperm and ovum meet to form a single cell. If the baby's life is not interrupted, he or she will someday become an adult man or woman.<sup>112</sup>

## 4.4 Avslutande analys

### 4.4.1 Fostrets rättigheter

---

<sup>109</sup> Sundin, Anders, *1809: statskuppen och regeringsformens tillkomst som tolkningsprocess*, 2006:40

<sup>110</sup> Sprague, Joey m fl, ”Standpoints and the discourse on abortion”, 1998:62

<sup>111</sup> <http://www.nrlc.org/abortion/ASMF/asmf14.html>, 2007-05-14

<sup>112</sup> <http://www.nrlc.org/abortion/wdlb/wdlb.html>, 2007-05-14

Varje påstående som hör hemma i denna tolkningsram tas upp på samtliga av pro-liferörelsernas hemsidor.

- *Beskydda livet är huvudfrågan*

Kring påståendet som rör beskyddandet av livet är diskussionen kring när livet först börjar väsentlig. NRLC menar att det börjar redan vid befruktningen, varpå det är viktigt att förbjuda aborter då dessa motstrider beskyddandet av livet.

Pro-Life America uttrycker att ”moderskapet är heligt”. Budskapet som förmedlas av Baumgarter är att livet börjar vid befruktning och en mänsklig varelse skapas alltså från första början. Det är enligt honom en kamp mellan de som förespråkar livet och de som förespråkar döden, och abort är därför lika med mord just eftersom att livet börjar vid befruktning.

Även ALL framhåller att varje liv är heligt och att det är varje katoliks uppgift att aktivt beskydda det. Rörelsen är emot abort, preventivmedel och allt annat som kan ses hotande mot mänskligt liv.

Den tydliga motsättningen mellan rörelserna ligger i att pro-choice istället menar att livet börjar vid födseln.

- *Foster är en baby/ett barn*

Fosterdiskursen på pro-lifehemsidorna visar sig genom att tecknet foster ständigt benämns som ”baby” eller ”ofött barn”. Fostret kallas aldrig för foster. Även om människor vet vad foster innebär så blir nodalpunkten mer laddad och berör fler om den istället byts ut mot barn.

Ett vanligt verktyg för pro-lifehemsidorna är att använda sig av bilder. Teckningar, fotografier och ibland även videofilmer visar foster från längre framskridna aborter i syfte att såväl beröra som uppröra.

I sin kamp att fixera den flytande signifikanten foster som ett barn eller baby, använder pro-liferörelsen sig av visuella redskap. Condit menar att ”visual images provide concrete enactments of abstract values and thereby allow a different kind of understanding of the meaning and impact of a ideographic claim about public life”.<sup>113</sup> Bilder är därför ett användbart hjälpmedel i en rörelses strävan efter att få acceptans för sina argument.

I sitt bruk av fotografier och bilder söker pro-liferörelsen att reducera alla de definitionerna som används för att beskriva den ofödda mänskliga levnadsformen – blastocyst, embryo, foster, livsduglig baby – till en enda enhet, nämligen ett ofött barn.<sup>114</sup> Pro-liferörelsen söker därmed att låsa den flytande signifikantens innebörd och söker att fixera elementet till ett moment.

Enligt Celeste Condit<sup>115</sup> har dessa foton flera syften. De vänder sig inte enbart till allmänheten i övertygande syfte, utan används för internt bruk. För Pro-lifeaktivister rättfärdigar fotografierna deras ståndpunkter, intensifierar deras engagemang och motiverar dem att övertyga andra.

- *Abort är mord*

---

<sup>113</sup> Condit, Celeste Michelle, *Decoding abortion rhetoric*. 1990:81

<sup>114</sup> Condit, Celeste Michelle, *Decoding abortion rhetoric*. 1990:83

<sup>115</sup> Condit, Celeste Michelle, *Decoding abortion rhetoric*. 1990:80

Genomgående för samtliga tre hemsidor är även att abort definieras som mord. Det räknas upp hur många ”barn” som ”dödas” varje år. För pro-liferörelsen utförs ett mord på ett outvecklat barn via aborten. För pro-choicerörelsen utförs en abort på en gravid kvinna som bär på ett foster.

De mest frekvent förekommande påståenden som härleds till pro-choicerörelsen:

- *Foster är inte fullkomligt mänskliga*

Detta påstående styrks av det faktum att tecknet foster ofta benämns av pro-choicerörelsen som ”embryo” eller ”vävnad”.

- *Vetenskapen säger att foster inte är liv*

Pro-choicerörelsens hemsidor tar inte explicit upp detta påstående, men den genomgående tongången är att vetenskapen inte ser fostret som en mänsklig varelse. Planned Parenthood använder sig av en medicinsk och vetenskaplig diskurs i syfte att avhumanisera fostret.

- *Amerikansk grundlag säger foster – inte liv*

Detta är något som ofta tas upp på pro-choicehemsidorna. Organisationerna hänvisar till den amerikanska grundlagen och fallet Roe v. Wade för att styrka sina argument om att fostret inte bör ses som en mänsklig varelse.

I och med att lagförslaget ”Unborn victims of violence act” trädde i kraft, skedde dock en förskjutning av tecknet fostrets innehåll. Då fostret tillskrevs delvis mänsklig status i den amerikanska lagstiftningen, så kom pro-liferörelsen ett steg närmre sitt mål i den diskursiva kampen. Tecknet foster började bli mer entydigt och skulle lättare kunna fixeras som ”ofött barn”.

- *Flytta omtanken till födda barn & kvinnor*

Detta påstående fanns inte på de hemsidor vi valt att studera.

Foster är den mest tydligt utsatta flytande signifikanten i vår studie, respektive rörelsens diskurs försöker oavbrutet bestämma dess innehåll och betydelse. Påståenden från pro-choiceorganisationerna inom tolkningsramen för fostrets rättigheter menar att såväl vetenskapen som den amerikanska grundlagen stöder deras övertygelse om att ett foster inte är motsvarande ett liv, likvärdigt det hos den havande kvinnan.

Intressant är att den flytande signifikanten foster nästintill genomgående är eliminerat från pro-choicehemsidorna. I de fall där tecknet nämns görs det i förbigående eller med benämningen ”embryo”.

#### 4.4.2 Kvinnors rättigheter

De mest frekvent förekommande påståenden som härleds till pro-choicerörelsen:

- *Kvinnors självbestämmanderätt*

Detta påstående förekommer i olika former på hemsidorna. Planned Parenthood och PEP använder sig av en retorik som går ut på att kvinnor ska bestämma själva och använder sig frekvent av orden ”choose” och ”right”. Planned Parenthood är tydliga med just detta påståenden och uttrycker explicit att kvinnan inte ska behöva ta hänsyn till någon annan än sig själv. NAF uttrycker sig inte lika

påtagligt som de två andra, utan hänvisar till att kvinnan har grundlagstadgad rätt till abort.

- *Kvinnors absoluta självbestämmanderätt*

På de hemsidor vi valt att studera förekommer inte detta påstående. Det kan bero på att den hänger tätt samman med de andra påståenden som hör hemma i denna tolkningsram och därför tas inte påståendet ”kvinnors absoluta självbestämmanderätt” upp explicit.

- *Abort är en grundlagstadgad rättighet*

Detta är en punkt som samtliga pro-choicehemsidor tar upp. De berättar om abortfrågans historik och när och hur kvinnor fick rätt till abort och förklarar samtidigt att det är kvinnans grundlagsstadgade rätt att få göra abort.

- *Begränsningar förtrycker kvinnor, är en feministisk fråga*

Det är främst PEP som tar upp detta påstående på sin hemsida och radar upp flera begränsningar som i deras ögon förtrycker kvinnor. Då PEP menar att abort tillhör den mest basala sjukvården, så är kvinnor i USA förtryckta, eftersom de förvägras detta av olika orsaker. Ingen av hemsidorna benämner sig själva som feminister eller menar explicit att aborter är en feministisk fråga.

De mest frekvent förekommande påståenden som härleds till pro-liferörelsen:

- *Omvärderar moderskapet, offrande*

NRLC uppmantrar kvinnor till att behålla fostret med följande mening: ”Nine short months of pregnancy is a relatively small cost to pay in light of a lifetime of potential physical and mental health problems”.<sup>116</sup> Detta kan närmast ses som ett hot, att i fall kvinnan inte offerar sig och föder barnet, väntar allvarliga efterverkningar. De andra hemsidorna följer inte samma diskurs.

- *Förbud är i kvinnors intresse*

Detta påstående förekommer inte på hemsidorna. ALL vill förbjuda alla former av abort, men de för inte ”ligger i kvinnors intresse” som skäl för detta.

- *Skydda kvinnor från abortindustrin*

Pro Life America söker att framställa abortindustrin som farlig för kvinnor, då de på sin hemsida berättar historier om abortläkare som sexuellt trakasserat och våldtagit kvinnor.

- *Abort är inte en kvinnlig/feministisk fråga*

Detta tas inte explicit upp på hemsidorna. Däremot menar pro-lifehemsidorna att aborter är en moralisk, religiös och/eller medicinsk fråga.

- *Bortser från faderns rättigheter*

Det är endast ALL som framför detta påstående. Som det tidigare nämnts, menar organisationen att många blivande fäder tar väldigt illa upp av en abort och att deras vilja ignoreras.

Inom denna tolkningsram förs en icke-diskurs kring fostret och istället är kvinnan i fokus. Hon uppmantras till att välja, göra egna val, utnyttja sina rättigheter och bry sig om sin egen hälsa. Därmed blir aborter något som hon uppmantras till att välja för sitt eget välbefinnande och av hälsoskäl.

---

<sup>116</sup> <http://www.nrlc.org/abortion/ASMF/asmfl.html>, 2007-05-15

Vad som idag är säkert är att hegemoni inte kan ses som något som kommer att uppnås på länge. Diskurserna står i ett så pass starkt motsägande och ifrågasättande av varandra, och striden om definitionen av "När livet egentligen börjar" och definitionen av vad ett mänskligt liv är kan inte vinnas av någon sida som läget ser ut idag. Antagonismen kan inte lösas.

Är det möjligen så att Kathy Rudy har rätt i sin tes av dessa bägge diskurser är så pass låsta att den diskursiva kamp som finns är olösbar?

#### 4.4.3 Slutsatser

Vår studie har syftat till att undersöka hur tolkningsstriden yttrar sig mellan abortmotståndare och abortförespråkare i USA. Vi har studerat tre hemsidor från respektive rörelse och analyserat dem främst med hjälp av de redskap som Laclau & Mouffes diskursteorier tillhandahåller. Vi använde oss av olika tolkningsramar i vår analys för att studera det språk som används på hemsidorna och kom att fokusera på de två ramar som beskrev fostrets och kvinnors rättigheter.

Det blir genom analysen tydligt att man kan koppla samman respektive rörelse med en tillhörande tolkningsram. Pro-life lägger tonvikten på att förespråka livet och det ofödda barnets rättigheter medan pro-choice istället förespråkar kvinnans rätt att välja. Pro-life definierar abort som mord, vilket pro-choice svarar med att det inte kan anses vara mord då det inte är en mänsklig varelse som aborteras utan en utvecklad livsform.

Att såväl pro-life som pro-choice söker svartmåla varandra blev uppenbart redan vid den första genomgången av hemsidorna. Bägge rörelserna vill sprida vad de anser vara "sanningen om abort" och menar att deras motståndare sprider lögner.

Slutsatser vi kan dra från vår studie är att tecknet "foster" förekommer i mycket högre utsträckning på pro-lifehemsidor än dess pro-choicemotsvarighet. Men i pro-liferörelsens diskurs om tecknet benämns aldrig fostret som foster utan som "baby" eller "ofött barn" för att förtydliga och förstärka den moraliska och etiska aspekt man vill lägga fram.

Att själva tecknet "foster" knappt användes på pro-choicerörelsens hemsidor var dock något överraskande. Det läggs i princip ingen fokus på fostret, det handlar här snarare om en icke-diskurs av tecknet och den huvudsakliga frågan blir istället att belysa vikten av kvinnans rätt att bestämma över sin egen kropp.

Mycket viktigt i sammanhanget är därför definitionen av när livet egentligen börjar, vilket markant skiljer de båda parterna åt. Pro-life menar att livet startar redan vid befruktningen medan pro-choice menar att livet inte börjar förrän vid födseln. På grund av dessa tydliga distinktioner anser vi det vara svårt att uppnå någon form av hegemoni i den diskursiva kampen. Åtskillnaderna är så pass stora och ligger så djupt rotade att det kommer att vara svårt att nå en lösning på motsättningen.

## 5 Avslutande reflektioner

Att en känslomässigt laddad fråga som abort väcker kontrovers världen över är inte speciellt underligt, då det är en fråga fylld av moraliska och etiska ställningstaganden och värderingar. Att diskutera detta har vi inte lagt fokus på i vår uppsats, då vi är ute efter att göra en statsvetenskaplig studie, men vi har märkt under arbetets gång hur svårt det tidvis kan vara att behålla en neutral position till ämnet.

Vår förförståelse sa oss att de bägge stridande rörelserna var relativt väletablerade i USA, men inte i den utsträckning som de senare visade sig vara. Att det gått så långt att människor som arbetar med att utföra och informera om aborter numera riskerar att mördas på grund av sitt yrkesval är skrämmande. Flertalet av de hemsidor vi arbetat med har varit psykiskt påfrestande att studera då man blir starkt berörd av de bilder och ibland även foton och videofilmer som framträder plötsligt på skärmen då man går in på sidorna. Det är givetvis ett strategiskt val av pro-liferörelsen, och oavsett vilken sida man tillhör berörs man.

Vår studie visar att den diskursiva kampen mellan pro-life och pro-choicerörelsen fortfarande är inne i antagonismfasen och allt tyder på att det kommer att fortsätta vara så en lång tid framöver. Kampen om dessa teckens betydelsebildning är långt från att avgöras, hegemoni kring tecknen foster och abort kommer inte att uppnås inom den närmsta framtiden.

Men ett steg framåt för pro-life var genomklubbandet av ”Violence against unborn babies act”. Detta skulle kunna ses som en möjlig hegemonisk intervention då det skedde en skiftning i fostrets betydelse i amerikansk lagstiftning. I och med att fostret tillskrevs status som en mänsklig varelse i lagstiftningen, stärktes pro-liferörelsen i kampen om betydelsebildningen av tecknet foster. Steget till att foster tillskrivs helt och hållet status som människa och medborgare i amerikansk lagstiftning blev kortare och därmed skulle dagens antagonistiska situation vara över. Tecknet foster skulle bli ”ofött barn”. Konsekvenserna skulle vara långtgående och fundamentala, eftersom även innebörden och tankeinhållet av tecknet abort skulle ändras. Om fostret tillskrivs full mänsklig status, så borde rimligtvis abort kunna likställas med mord.



## 6 Referenser

### Litteratur

- Baird, Robert M – Rosenbaum, Stuart E, 1993. *The ethics of abortion: pro-life vs. pro-choice*. Buffalo: Prometheus Books.
- Bergström, Göran – Kristina Boréus, (red) – 2005. *Textens mening och makt*, Andra upplagan. Lund: Studentlitteratur.
- Burns, Gene, 2005. *The moral veto: framing contraception, abortions and cultural framings in the United States*. Cambridge: Cambridge University Press
- Condit, Celeste Michelle, 1990. *Decoding abortion rhetoric*. Urbana : University of Illinois Press
- Eriksson, Johan, 2006. ”Konstruktivism”, s.87 i Gustavsson, Jakob – Tallberg, Jonas (red.) *Internationella relationer*. Lund, Studentlitteratur.
- Esaiasson, Peter – Gilljam, Mikael – Oscarsson, Henrik – Wängnerud, Lena 2004, *Metodpraktikan*. Andra upplagan. Stockholm: Norstedts Juridik AB
- Ferree Marx, Myra - Gamson, William Anthony – Gerhards, Jürgen – Rucht, Dieter, 2002. *Shaping abortion discourse: democracy and public sphere in Germany and the United States*. Cambridge : Cambridge University Press
- Ginsburg, Faye D., 1998. *Contested lives: the abortion debate in an American community*. Berkley: University of California Press.
- Lundquist, Lennart, 1993. *Det vetenskapliga studiet av politik*. Lund: Studentlitteratur
- Mason, Carol, 2002. *Killing for life: the apocalyptic narrative of pro-life politics*. Ithaca and London: Cornell University Press.
- Rudy, Kathy, 1996. *Beyond Pro-life and Pro-choice*. Boston: Beacon Press.
- Sundin, Anders, 2006. *1809: statskuppen och regeringsformens tillkomst som tolkningsprocess*. Uppsala : Acta Universitatis Upsaliensis

Winther Jorgensen, Marianne – Phillips, Louise, 2000. *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.

### **Artiklar**

Benford, Robert D. – Snow, David A., 2000. "Framing processes and social movements: an overview and assessment". *Annual review of Sociology*, vol. 26, s. 611-639.

Sprague Joey – Greer, Margaret, 1998. "Standpoints and the discourse on abortion". *Women and Politics*, vol. 19, nr 3, 49-80.

Woodward, Bob, 1989. "The Abortion Papers". *The Washington Post*. 22 januari, 1989.

### **Internet**

Internetsidor om Pro-life

<http://www.prolife.com>

<http://www.nrlc.org/>

<http://www.all.org>

Internetsidor om Pro-choice

<http://www.prochoice.org/>

<http://www.plannedparenthood.org/>

<http://www.protectchoice.org/>

Övriga Internetsidor

<http://www.britannica.com>

<http://www.ne.se>

<http://search.eb.com.ludwig.lub.lu.se/eb/article-9124975>

<http://search.eb.com.ludwig.lub.lu.se/eb/article-9125053>

<http://www.lovematters.com>

<http://www.priestsforlife.org/articles/graphicimages.html>

<http://www.cafepress.com/nrlc>

<http://www.clmagazine.org/>

<http://www.rockforlife.org/>

<http://www.catholiccrusade.com/>

<http://www.ppscm.org/cpc.html>

<http://www.care-net.org/aboutus/>

<http://capwiz.com/naf/home/>

<http://www.imnotsorry.net>